ANKARA DEVLET OPERA VE BALESİ MÜDÜRÜ ERDOĞAN DAVRAN

https://www.dobgm.gov.tr/

BA Sanatçı bir aileden geliyorsunuz, sanatın içinde büyüdünüz, viyolonsel sanatçısıydınız değil mi?

ED Evet.

BA Biraz kişisel olarak sizden başlayalım, sanatla ilginiz nasıl gelişti?

ED 1985 yılında Hacettepe Devlet Konservatuarından mezun oldum. Ankara Devlet Opera ve Balesine girdim. O günden bu güne Ankara Devlet Opera ve balesinde birinci viyolonsel sanatçılığı görevini sürdürüyorum. 2005 senesinde Ankara Operasında orkestra müdürlüğü görevine başladım. 2006 senesinde Antalya Opera ve Balesinin müdürü oldum. 2008 yılının Kasım ayında da Ankara Opera ve Balesinin ilk müdürü oldum. Ankara'da müdürlük kurulalı 3 sene oldu, ondan önce genel müdürlük bünyesi içindeydi. Bütün bunların yanı sıra konservatuardan mezun olduktan sonra orada öğretmenlik görevine başladım, o görevimi hala sürdürüyorum.

BA Kardeşinizden de bahseder misiniz?

ED Kardeşim Armağan, Ankara Devlet Opera ve Balesinin baş koreografı. Onunla gurur duyuyorum, yurt içinde vedışında çok büyük başarılara imza atan önemli bir dansçı ve baş koreograf olduktan sonra iki büyük esere imza attı, bunlar; "3 Silahşorlar" ve "Notre Dam'ın Kamburu" özellikle ikinci eser olan ve daha büyük deneyim kazanmış olmalarından dolayı Notre Dam'ın Kamburu çok büyük ilgi uyandırdı ve Türkiye rekoru kırdı. Biletleri satışa çıktıktan 15 dakika sonra tamamen tükeniyor. Bu sezon 1 Aralık'ta bu oyun sona erecek daha başka projelerimiz olacak.

BA O çok güzel bir eserdi, çok iyi yorumlanmıştı, bitirmeyin, gelecek senelerde de devam etsin.

ED Bu sezon Ankara'da bitiyor. Antalya Devlet Opera ve Balesine yolluyoruz. Ama gelecek sezonun ikinci döneminde tekrar Ankara'ya getirmeyi düşünüyoruz.

BA Anneniz ve babanız da sanatçı biraz onlardan da bahseder misiniz.

ED Annem soprano, aynı zamanda Hacettepe Üniversitesinde, Gazi Üniversitesinde ve Bilkent Üniversitesinde öğretim görevlisi. Babam tenor, bir dönem Devlet Opera ve Balesi genel müdürlüğü yaptı. Kendisi profesör ve Hacettepe üniversitesinde öğretim görevlisi, Konya'da kurulan müzik bölümünün başkanlığını yaptı. Böyle bir aileden geldim.

BA Opera ve Bale müdürlüğü nasıl bir şey?

ED Açıkçası Antalya'ya müdür olarak gönderildiğim zaman, müdürlüğün bu kadar derin bir kuyu olduğunu bilmiyordum. Biz sanatçılar sanatımızla meşgul oluyoruz, ancak müdür olduktan sonra yönetimin ne kadar sıkıntılı bir iş olduğunu anlamış oldum.

BA Sanatçı bir aileden gelmek nasıl bir şey?

ED Sanatçı bir aileden gelmenin avantajları kadar dezavantajları da var. Ama hem kardeşim hem ben, dallarımızda ve bize verilen görevlerde başarılı olmaya çalıştık. Çok özel ve çok güzel bir ülkede yaşıyoruz, bu ülkenin insanı olmaktan son derece mutluluk duyuyorum. Opera ve Bale sanat dallarında Türkiye'yi dünyaya tanıtmak, en büyük çabamız, bunun için çalışıyoruz. Bununla ilgili olarak genel müdürlüğümüzün çok önemli girişimleri oldu. Mesela yakın zamanda Estonya'da 2 temsil gerçekleştirdik, ikisinin de tamamı doldu ve çok büyük başarı gerçekleştirdik. Güney Kore'de iki temsil gerçekleştirdik...

BA "Saraydan Kız Kaçırma"

ED Evet saraydan kız kaçırma, o da çok büyük başarı yakaladı. Mozart'ın bu eserinde Türk hayranlığı vardır ve Türk motifleri işlenir, o bakımdan bu operayı seçtik. Bunlardan sonra birkaç davet daha aldık, Mayıs ayında E Katerinburg'a gideceğiz. Bu aşamalar çok önemli ve çok büyük çabalarla oluyor. İkinci aşamamız Türk eserlerini, operalarını, oratoryolarını, balelerini yurtdışına götürmek ve yurtdışında bu sanat dallarını en iyi seviyede yaptıklarını ispat etmek. Çünkü sanat ve spor evrensel dillerdir. Yani opera, bale Türkiye'de nasıl

yapılıyorsa dünyanın en ücra köşesinde de aynı şekilde yapılıyor. Yani futbol nasıl dünyanın her tarafında aynı şekilde oynanıyorsa, opera ve bale de aynı kurallarla icra edilir.

BA Bizim dünya opera ve balesinde yerimiz ne?

ED Bizim Akdenizli olmamızdan ve çok önemli bir kültür birikiminin mirasına sahip olmamızdan dolayı bu konuda birçok ülkeden daha iyi durumdayız.

BA Türk halkı operayı çok sevmiyor, bunun sosyolojik nedenlerini düşündünüz mü?

ED Çok düşünüyorum. Bence bunun en büyük nedeni devletin politikalarıyla ilgili. Aslında diğer ülkelerde de durum çok farklı değil. Opera Japonya'nın da kültürü değil, Kore'nin de değil. Estonya'ya gittik onların da kültürü değil. Ama devletlerin bu konuda politikaları var. Çocuklar daha ilk öğretimde branşlaşmaya başlıyorlar, bir diğeri bu sanat dalları enstrüman çalmayla alakalı, cinsi önemli değil bütün çocuklarda enstrüman eğitimi devlet tarafından veriliyor. Mesela Almanya'da yeğenim var ilkokul öncesi daha kreş döneminde el melekelerini ve yeteneklerini araştırdılar, yönlendirdiler. İlkokula başlayınca gene yetenekleri doğrultusunda jimnastiğe yönelttiler hem de enstrüman çalıyor. Bu tip işleri devlet programlıyor ve eğitimi o şekilde veriyor. Ülkemizde opera, bale sanat dalları çok başarılı. 60 yılda gelinen nokta dünyanın birçok ülkesinden çok ileri durumda. Ama bir yaşam biçimine dönüşmesi olmadı, herkes her sevmek zorunda değil ama opera ve bale o kadar geniş bir yelpazeyi kapsıyor ki herkesin muhakkak sevebileceği bir şeyler var. Sonra buraya geldiğiniz zaman canlı bir performans görüyorsunuz, yüzlerce insanın emeği, dekor, kostüm, ışık, ses, bunlar çok etkileyici.

BA Sizce neler yapılabilir?

ED Bence en önemlisi devletin bir sanat politikası olmalı. Bunun içinde okullarda dramalar yapılmalı. Müzik eğitimleri verilmeli, eskiden okullarda blok flüt ya da melodika eğitimi vardı o da tamamen bitti.

BA Eskiden mandolin eğitimi de vardı.

ED Rahmetli babam derdi ki; mandolinin özelliği hem çalabilirsin hem söyleyebilirsin, bu çok sesli düşünmek oluyor, şarkının sözleri geçerken, bir yandan da çalacaksınız. Doğal olarak yetenekleriniz ve algınız da artacak. Ağzınıza tıkılan blok flüt ya da meledika varken şarkı sözü söyleyebilir misiniz?

BA Her ilimizde opera, bale yok. Zaten tiyatro bile yok. Belli temsiller var onlarda çok az sayıda oynuyor. Salonlar tam doluyor ama hep aynı kişiler dolduruyor. Halkı nasıl çekebiliriz? Ben çok kişiyle konuşuyorum, operayı boşver sinemaya gidelim diyorlar.

ED Sadece bizde değil bu dediğiniz dünyanın her yerinde böyle. Hiç gitmeseler bile insanlar Ankara'da opera ve balenin olduğunu biliyorlar. Bu çekingen davranışın en büyük nedeni tanınmadığı için. Bir örnek vereyim, bir bebek anne sütünden ayrıldıktan sonra diğer gıdalara geçişi başlar. Önce küçük bir parça verirsiniz, eğer beğenirse vermeye devam edersiniz. İlk yiyen çocukların en beğenmedikleri yiyecek çikolatadır. Ama daha sonra hayatı boyunca vaz geçemez. Bizim mesleğimiz de böyle bir şey ilk önce tatmak gerekiyor. Tatmadan bilemezsiniz. Opera ve bale çok zor ve çok pahalı bir iş, onun için her yere açamıyorsunuz. Zaten dünyanın birçok ülkesinde yok. Dünyanın büyük ülkelerinde bile bazı büyük şehirlerinde var. Ama opera ve balenin olmadığı şehirlerde de bu sanat dalları hakkında bilgi olmak zorunda.

BA Sizin çikolata örneğinde olduğu gibi. Operaya ilk giden çok sıkılıyor, ben buraya çok insan getirdiğim için biliyorum. İzlerken sıkılıyorlar, ama aradan biraz zaman geçince "Banu hanım iyi ki gitmişiz" diyorlar. Gerçekten de insanın ruh haline zenginlik katıyor. Ben Dil Tarih Coğrafya Fakültesi mezunuyum. Rus edebiyatından bir hocamız vardı, bize kalın kalın Rus klasiklerini okuturdu, biz de şikayet ederdik "hocam okumayalım yeter, sıkıldık" derdik. "Bu aşı olmak gibidir" derdi "onun sıkıntısını şimdi çekersiniz ama faydasını sonra görürsünüz" derdi. Operaya gelmek de bence aynı şey. Herkes operayı sevmek zorunda değil ama gidim tanımalı.

ED Herkesin seveceği bir nokta muhakkak vardır. Özellikle opera seyrettikten sonra gideceğiniz tiyatro eserlerinde başka arayışlara gireceksiniz. Tiyatro sizi çok da mutlu etmeyecek.

BA Doğru, hafif kalıyor.

ED Tiyatro değil, senfoni konserine gitseniz onda da bir eksiklik hissedeceksiniz. Opera ve bale o yüzden de zor. Mesela hayatınızda ilk defa bir operaya gittiniz, büyük bir esere gittiniz mesela "Toska'ya" gittiniz, onlarca insan sahnede şarkı söylüyor, canlı müzik çalıyor, ama müziğin içinde bir melodi var hoşunuza gidebiliyor. Mesela çok ağır aryalar var ama onlar bize çok da uzak değil. Türk Sanat Müziğinin akışı da bu şekilde, sözleri uzatma ve birbirine bağlama tekniği, hemen hemen benzerlik var. Önemli olan gelmek. Erzurum'da opera yok, Uşak'ta yok, Giresun'da yok, olması da gerekmiyor, önemli olan bilinmesi. Dünyanın hiç bir ülkesinde opera ve bale popüler bir sanat dalı değil. Bu sanat dalı 6 büyük ilimizde var; Ankara, İstanbul, İzmir, Mersin, Antalya ve Samsun. En eskisi Ankara, ama en yeni müdürlük Ankara. Biz 1948 senesinde Devlet Tiyatroları ile birlikte ve Devlet Tiyatrolarına bağlı olarak kurulmuş, 1970 senesinde iki genel müdürlük ayrılmış. Genel Müdürlük Ankara'da olduğu için il müdürlüğü kurulmamış. İçinde opera ve balesi olmayan illerden bu 6 ile gelen insanlarımız operaya ve baleye gitsinler.

[i]BA Turneler?

ED 81 ilimizin birçoğuna genel müdürlüğümüz ve Ankara müdürlüğümüz turneler gerçekleştiriyor. Yeni turneden

geldik, şimdi 2 gün sonra Gaziantep ve Kilis'e turneye gidiyoruz.

BA Oralarda tiyatro salonların da oynuyorsunuz?

ED İl kültür müdürlüğüne başvuruyoruz, salan istiyoruz, yoksa belediyelere onlarda temin edemezlerse üniversitelerin konferans salonlarının da temsillerimizi gerçekleştiriyoruz. Bu güne kadar hemen hemen bütün illere gittik, hepsinden de hep olumlu ve güzel tepkiler aldık. Her gittiğimiz yerden biz sizi yanlış tanımışız böyle bilmiyorduk diyorlar. Gittiğimiz bütün iller bizi tekrar davet ediyorlar. Mesela Isparta'da Seslerle Anadolu temsilimiz tamamen dolduktan sonra dışarıya sinevizyon kurulmuştu, dışarısı da tıklım tıklım doldu.

BA Mesleğinizi sevdirmek adına bir çabanız var mı?

ED Biz sanatçılar 10 sene konservatuvarda okuyoruz, çok zor bir eğitim alıyoruz. Biz sanatımızı yapmak istiyoruz, yani sanatımızı sevdirmek gibi bir amacımız olmamalı. Ama bize sanatımızın yanında bir de sevdirme görevi yükleniyor. Bu sanat dalı 400 yıldır var ama hiç bir zaman popüler olamamış.

BA "Modası geçmiş bir sanat dalını seveceğimize bizim kendi kültürümüzün ürünü, orta oyunu var, Hacıvat Karagöz gölge oyunu var, ya da tiyatromuz var" diyenler oluyor. Ama dediğiniz gibi o da bir renk, o da olsun.

ED Tabi 75 milyon insanın hepsi Hacıvat'ı sevmez, hepsi operayı sevmez. Bu sanat dallarını belli bir kesim severken, diğer kesimlerin de bilgi sahibi olması gerekiyor.

BA Türkiye'nin başkenti Ankara ve bence Türkiye'de operanın da başkenti Ankara, sizce...

ED Kesinlikle.

BA Bu binayı tiyatro ile ortak kullanıyorsunuz, sizce yeterli mi? Bu binaya büyük tiyatro da deniyor opera binası da deniyor. Operanın müstakil bir salonu olması gerekmez mi?

ED Önce buranın tarihinden çok kısa bahsedeyim; bu bina opera, bale binası olarak yapılmış. Yukarıdaki Türkocağı operet sahnemizde de öğrencilerin uygulama sahnesi olarak yapılmış, Atatürk'ün emriyle 1934 senesinde yapılmış, ancak oldukça küçük. 2 tane üstadımız İnönü'nün yanına gidiyor, konservatuvar var, mezunlar var ama binamız yok, onun üzerine İnönü maliye bakanına yolluyor, şu anda karşımızda bulunan kültür bakanlığı binası o dönem maliye bakanlığıymış. 2. dünya savaşı yılları, para yok, dönemin maliye bakanı balkona çıkıyor, karşıda resim sergisi binasını görüyor, resim sergi salonunun opera salonuna dönüşmesi fikri oluşuyor, bunun için meclisten kanun çıkartılıyor, bir Alman mühendisin çizimiyle sergi binası yıkılıyor ve bu opera binası yapılıyor. O dönemde devlet tiyatroları genel müdürlüğü varmış, o genel müdürlüğün içine opera, müdürlük olarak eklenmiş. 1967 yılına kadar böyle devam etmiş 1967 yılında devlet opera ve balesi genel müdürlüğünün çalışmaları başlamış ve 1970 senesinde 1309 sayılı yasayla devlet opera ve balesi kurulmuş. 1310 sayılı kanunla da devlet tiyatroları kanunu çıkmış. Bu binaya büyük tiyatro dense de bu bina opera binasıdır bu semtin adı operadır.

BA Yandaki köprülü kavşağın adı da operadır.

ED Biz bu binayı haftada 4 gün, devlet tiyatroları da haftada 3 gün kullanıyorlar. Devlet tiyatrolarının Ankara'nın içinde 11 tane daha salonu var. Bizim de bundan başka 2 sahnemiz var, operet sahnemizi haftada 2 gün kullanıyoruz. Leyla Gencer sahnemizi de haftada 1-2 gün kullanıyoruz, çocuk ve gençlik oyunlarını orada sahneliyoruz. Sonuçta bu bina dönüştürülmüş bir bina, Türkiye'de gerçek anlamda opera ve bale için yapılmış bir tane bile bina ne yazık ki yoktur.

[i]BA Şu yan tarafta yıllardır bitmeyen bir inşaat var, orası ne zaman bitecek.

ED Cumhurbaşkanlığı senfoni orkestrasının arka tarafına büyük bir kültür kompleksi yapılıyor. Orada opera yok, orası senfoni orkestrasının yeni ve modern binası olacak. Ayrıca güzel sanat dallarının sergi salonları olacak.

BA Orada yoksunuz.

ED Bizim onaylanmış bir proje var üzerinden 11 sene geçti, Atatürk Kültür Merkezi alanı içinde bir opera binası yapılacak. Onaylanmış bir proje ama şu ana kadar bir çivi bile çakılmadı.

BA Dünyada büyük kentlerin en önemli görselleri opera binalarıdır.

ED Evet biz de Ankara'nın simgesi bir opera binası olmasını istiyoruz. Yurt dışına gidenler önce opera binalarına bakıyor, bize gelenler de bizim binamıza bakıyor. Bize acil olarak onlarınkinden daha modern, daha büyük, daha güzel bir opera binasına ihtiyacımız var. Bu Ankara'nın Kocatepe Camiinden sonra, Atakule'den sonra şehre yeni bir simge olacaktır.

BA Salon bu sene restore edilmiş.

ED Evet bu sene yapıldı. Orijinaline uygun olarak tekrar düzenledik, koltuk aralarını genişlettik, koltuk düzenimiz değişti, koltuk adedimiz 100 tane eksildi. 700 den 600 kişiye düştük.

BA Zaten zor bilet bulunuyordu, şimdi daha da zorlaşacak.

ED Doğru ama hem akustik açıdan, hem de izleyici rahatı açısından bazı sıkıntılar vardı, onları giderdik. Özellikle opera bale uzun süreli bir sanattır, izleyiciyi 3 perde rahatsız koltuklarda oturtmak, beni ve genel müdürümüz Sayın Rengin Gökmen'i de çok rahatsız ediyordu. Genel müdürlük bir bütçe ayırarak düzenlemeyi yaptık. Koltuklarımızın tamamı ve zeminler değişti. Bazı teknolojik yenilikler de yaptık. Özürlülerimiz gelince çok sıkıntı yaşıyorlardı. Onlar içinde özürlü asansörü koyduk. Avizelerimiz yenilendi, tuvaletler yenilendi.

BA 2 çeşit tuvalette var değil mi?

ED Alaturka ve alafranga olmak üzere iki çeşit tuvalette var. Isınma ve havalandırma ile ilgili problemler vardı onları çözdük. Sezona hem yenilenmiş salonumuzla hem de yeni eserlerle girdik. Türkiye'de en yoğun programı hazırlayan müdür oldum.

BA Zaman zaman sizi orkestrada çalarken de görüyoruz, müdürün çalması gerekli mi?

ED En çok sevdiğim iş, onun için eğitim aldım, benim için vazgeçilmezim viyolonsel, hayatımın en uzun beraberliği onunla oldu, 10 yaşında başladım, beraberliğim 37 yıldır sürüyor, müsaade edin bazı temsillerde çalayım.

BA Virtüöz ne demek? O enstrümanı en iyi şekilde çalan kişi mi demek.

ED Evet en uç noktaya gelmiş kişi demek. Bu yeteneklerinin dışında Allah vergisi kabiliyeti olan kişidir.

BA Operada temsil fiyatları çok pahalı ama zararına satış yapılıyor. Bu anlamda operanın özelleşmesi çok zor görünüyor. Opera ve bale her zaman devletin yönetiminde mi kalacak?

ED Çok doğru, opera ve bale sanat dalları çok pahalı sanat dalları. Türkiye bu sanat dalını 2. dünya savaşı yıllarında Almanlardan yardım alarak başladı. O dönem Almanya'dan kaçan daha çok Yahudi kökenli sanatçılar kurdu. Onlar konservatuvarda öğretmen olarak bizim sanatçılarımız yetiştirdiler. Böylelikle de Alman sistemi daha çok benimsenmiş oldu. Alman sisteminde çalışan sanatçıların ve bütün görevlilerin parasını devlet ödüyor. Opera binaları belediyelere ait. Belediyeler oynanacak eserlerin parasını ödüyor. Bunun dışında %10 oranında da sponsorlar bulunuyor.

BA Bizde de Anadolujet'de "Anadolu'dan seslerin" sponsoru değil mi?

ED Evet 3. senemize gireceğiz, Anadolujet bu eserin sponsoru. Bunu dışından yurtdışından gelen sanatçıya sponsorluk, esere sponsorluk gibi değişik sponsorluklar da olabiliyor. Bu model dünyada en çok kabul edilen model oluyor. Türkiye'de belediyeye bağlanmak yok. Şu anda opera ve balenin özelleşmesi olabilecek en zor şeydir, düşünemiyorum.

BA Opera ve bale sanat dalı gerekli mi?

ED Çok gerekli, mesela opera ve bale sanatçıları olmasaydı televizyon dizilerinin hiç biri çekilemezdi. Sinema, dizi müzikleri, hatta oyuncuları hep bizim sanatçılarımız tarafından yapılıyor. Ayrıca reklam müziklerini de yapan bizleriz. Bir pop sanatçısı bile muhakkak bir opera şan hocasından ders alıp, şarkı söyleme tekniğini öğrenmiştir.

BA Belediyelerin de tiyatroları, koroları var.

ED Evet öyle ama opera ve baleleri yok. Türkiye'nin 6 ilinde olan opera ve bale genel müdürlüğümüzün yönetimindedir.

BA Temsiller neye göre belirleniyor?

ED Ben Ankara'da ki temsillerimi bir kaç kritere göre belirliyorum. Antalya'da müdürlük yaptığım dönemde de Antalya ilinin özelliklerine göre belirlerdim. Türkiye'de en rahat temsil koyacağınız il Ankara, en korkusuz temsil koyacağınız il İzmir'dir. İzmir'in çok güzel bir halkı var.

BA Siz İzmirlisiniz?

ED Evet İzmirliyim. Bütün ilkleri korkusuzca Ankara'da uyguluyoruz. Ankara'da her zaman nitelikli ve sanat seviyesi yüksek eserler istenir. Ayrıca Ankara'da eser paletinizin çok geniş olması gerekir. Herhangi bir vatandaşımız opera ve bale gişesine geldiği zaman kendine uygun bir eser bulmalı. Mesela Türk müziğini seven ve danstan hoşlanan biri Harem balemize geliyor. Mesela biri geliyor ben bale sevmem ama bizim ezgilerimiz olan bir eser olsun diyor ona da Seslerle Anadolu diyoruz. Ya da çocuklar için bir çok çocuk operası ve balesi var. Ya da operayı tanımak isteyen biri için de operet sahnemizden Seslerle Yaşamak öneriyoruz. Operayı bilip de çok ağır opera istemeyenler için Toska var, Alibaba var. Benim olmazsa olmaz bir şartım var her sezon en az 2 adet Türk operası ve balesi oynar, bu benim için çok çok önemli. Bu sene de iki Türk operamız vaz "Alibaba ve kırk haramiler" ve "Yusuf ile Züleyha". Türk balesi olarak da "Harem" ve sezonun sonuna yetişecek "5. Murat" baleleri olacak. 5. Murat en az tahta kalıp en çok yaşayan sanatçı kimlikli bir padişah, onun hayat hikayesinden bir kesit sunacağız.

BA Bu sene başka ne yeniler var?

ED Bu sene "Uyuyan güzel" balesini çok farklı bir şekilde beyaz bale olarak çıkarıyoruz. Mozart'ın "Don Govanni" operası. "Rusalka" operasını Türkçe olarak seslendireceğiz.

BA Türkçe opera çok güzel bir şey. 80'li yıllarda hatırlarsanız bütün operalar Türkçe söyleniyordu. Mutlaka çeviri yapmak biraz kayba neden oluyordun ben bir filolog olarak bunu biliyorum ama kendi dilimizde opera izlemek çok daha anlaşılır oluyor.

ED Bence de. Evet 90'lı yıllara kadar öyle devam etti. Ben bütün klasik operaların hepsini Ankara'da Türkçe olarak izledim. Benim anne ve babam bu eserleri Türkçe seslendirirdi. 90'lı yıllardan sonra daha evrensel düşünülüp, dillerin orijinali ile söylenmesi başladı. Türkçesi de altyazıyla izleyiciye gösteriliyor. Dünyanın her yerinde böyle ikili uygulamalar var, birincisi orijinali söyleniyor ve altyazı ile çevirisi gösteriliyor. Bir de kendi dillerine çevrilerek söyleniyor. Bu çeviri işi çok zor, müziğe uygun olmalı, şan bilginiz olmalı, eserin dilini çok iyi bilmelisiniz hem de kompozisyon bileceksiniz. Bizde birçok eserin çevirisini önemli isimler yapmışlar. Mesela pop müzikte de memleketim şarkısı Yunanca ama Türkçeye çok iyi oturtulmuş. Bence belli başlı klasik olmuş bütün operaların Türkçeleri olmalı.

BA Altyazı okurken bazı sahneleri kaçırabiliyorsunuz.

ED Ben de çok sevmiyorum.

BA Ben 1986 yılında Othello'yu Türkçe olarak izlemiştim, gerçekten muhteşemdi. 4 perdeydi çok hoşuma gitti, bir süre sonra gittim bir daha izledim.

ED Çok güzel ve çok ağır bir operadır. Verdi ve Şekspir'in eserleri güzeldir, ağırdır. Müziği zordur ama draması güzeldir. Bu sene "Makbet" gene olacak.

BA Ben onun romanını okudum, ama çok hoşuma gitmedi.

ED Öyle ama güzel.

BA Aslında ben Şekspır'ı çok sevmiyorum. Tamam, eserleri belagat üzerine ama belagat yapacağım diye çok sıkıcı olabiliyor.

ED Zaten bir süre sonra monotonlaşıyor ve soneler birbirine çok benzemeye başlıyor. Haklısınız ama siz gene de Makbet'e gelin. Bu sene Ankara operasında yeni bir çalışmaya başladık. Blok repertuar sistemi, o da şöyle, eserlerimizi belirli bir süre sergiliyoruz, temsil sayımızı düşürmedik. Mesela Toska geçen sene de 6 kere oynadı bu sene de. Geçen sene ayda bir oynayıp 6 ayda bitirdik. Bu sene 6 temsil 2 ayda bitecek. Bütün eserleri 2 ay içinde değiştiriyoruz. Birbirini tamamlıyor, Toska bitiyor, Makbet başlıyor, o bitince Don Govanni başlıyor. Sezon boyunca sadece harem balesi ve Çakırcalı efe balesi devam ediyor, diğer bütün eserler dönüşüyor.

BA Biraz da yemek hakkında konuşalım. Yemek yemeyi çok sevmiyorum dediniz.

ED Evet yaşayacak kadar yemek yiyorum.

BA Orkestrada çalışan sanatçılar aç çıkarlar sahneye neden?

ED Bütün sanatçılar, sahnedeki dansçılar, orkestradakiler, solistler hepimiz aç çıkarız. Temsil 8'de başlar, biz en geç 6'dan sonra bir şey yemeyiz. Çok acıkırsak ufak tefek bir şeyler atıştırırız ya da enerji verecek bir şeyler yeriz. Bizim hayatımızın en büyük zorluğu temsilden sonra yemek yemek oluyor. Herkes uykuya geçmişken biz evlere gidiyoruz, akşam yemeği yiyoruz, çoğumuzda mide problemi vardır. Bu bizim için problem ama temsil anında dolu mideyle çalmak, dan etmek ya da söylemek mümkün değil.

BA Opera sanatçıları arada azıcık atıştırır mı?

ED Midenizi bastıracak kadar çok az. Suyu içeriz soğuk ya da sıcak içecekler bu sanatçının durumuna göre de değişir. Solistler eczane gibi gezerler çantalarında her türlü şeyler vardır.

BA Siz annenizden de biliyorsunuz.

ED Evet, bir solist 8'deki temsil için saat 5'de operaya geliyor, psikolojik ve fizyolojik olarak hazırlanmaya başlıyor. Mesela 3 perdelik bir eserin ikinci arasında bir sandviç yiyebiliriz, çünkü o sandviç kana karışana kadar eser bitmiş olur.

BA Siz en çok hangi yemeği seviyorsunuz?

ED Ben Ankaralıyım ama Egeliyim zeytinyağlı olan her şeyi çok severim, pilavı çok severim, enginar, ıspanak çok severim, et yemeklerini de severim, damak zevkim var, ama iştahım yok.

BA Anneniz mi güzel yemek yapıyor, eşiniz mi?

ED Annem Egeli ve ege yemeklerini çok iyi yapıyor, ömrümün büyük bölümünde annemin yemeklerini yedim, annemin spesiyalleri vardır, çocuklarım da onları çok severler. Eşimin de yaptığı benim damak zevkime

uydurduğu çok güzel yemekleri var.

BA Eşinizin annenizden öğrendiği yemekler var mı?

ED Var zeytinyağlılar, ayrıca eşimin annesi de Çanakkaleli öğrenciliği Aydın'da geçmiş, yani Eğe mutfağına yakın, yabancılık çekmiyorum.

BA Eşiniz ve onun ailesi de sanatçı?

ED Evet eşim senfoni orkestrasında keman sanatçısı, annesi de Ankara opera ve balesinde koro sanatçısı, babası da Sahir Tamer, tiyatro sanatçısı, seslendirmeci ve birçok dizide oynuyor.

BA Evet bu sene İrfan Şahinbaş sahnesinde "orkestra" oyununda görmüştüm. Tiyatro demişken siz tiyatroya gidiyor musunuz?

ED Gidemiyorum, çünkü hemen hemen her gün salonlarımızda temsillerimiz var, bizim temsil saatlerimizle tiyatronun aynıdır. Ben müdürlüğün yanında sanat yönetmeni de olduğum için bütün temsillerimize katılıyorum. Sanatçı arkadaşlarımın yanında olmam, onlara destek olmam ve idari sorunları çözmek için bütün temsil saatlerinde temsillerimizdeyim. Bu binada olan tiyatro eserlerini seyrettim, "Kerbela", "Genç Osman" ve "Tayyare Serüveni" isimli eserleri seyrettim.

BA Televizyonların bazı yemek programlarında göründünüz.

ED Özel televizyonlar beni üç kere davet ettiler, bu üç davetin ikisi yemek programıydı. Antalya opera müdürüyken de ilk yemek programına çağırdılar.

BA Evet ben de sizi Ankara Radyosuna davet edecektim, çok yoğunluktan bir türlü davet imkanı olmadı.

ED Çağırırsanız gelirim, sanat hayatın içinde bir olay, yemek da bir sanat, kültürüyle, estetiğiyle, sunumuyla. Ben Türkiye'deki yemek kültürüne bayılıyorum, dünyada hiç bir yerde böyle bir kültür görmedim. Çünkü bütün kültürlerin birleşimi bu ülkede. Derler ki opera, bale sanat dalı bize ait değil. Hayır, bu topraklarda doğmuş ve gelişmiş bir sanat dalı. Antik kenti olan, anfi tiyatrosu olan dünyada başka bir ülke yok. Bizden sonra biraz Yunanistan'da, biraz Ortadoğu'da var.

BA Nemrut'ta konser verdiniz, nasıl oldu, enstrümanlarınızı o kadar yükseğe nasıl taşıdınız? Bir ay önce nemruttaydık çok fazla bir fırtına vardı ve konsere çok elverişli değildi nasıl düzenlediniz?

ED Biz konserimizi Nemrut'un doğu bölümünde yaptık, tahta zeminin önünde yaptık. Gün batımında çaldık, gelen misafirler oraya oturdular. Yaklaşık 600 kişi vardı. Hiç duyurusu yapılmadığı halde, ziyarete gelenler kaldılar ve 600 kişi birikti. Valilik, Belediye başkanı ve Üniversite rektörünün özel gayretiyle gerçekleşti. Özel bir bestenin dünya prömiyerini orada seslendirdik, çok güzeldi.

BA Orada gün batımı nasıldı.

ED Orada iki defa gün batımında bulundum, birinci gidişim konserin keşfi içindi.

BA Malatya tarafından mı Adıyaman tarafından mı gittiniz?

ED Adıyaman'ın davetlisiydik oradan gittik. Yolu çok çok kötü enstrümanlarımızı taşıyan kamyon patika yoldan gitti. Ama gün batımının güzelliği her şeye deydi. Orada dağların arasından gün çok özel bir şekilde batıyor ve renklerin geçişi çok güzeldi. Birçok kişi güneşin doğuşunun daha da güzel olduğunu söylüyor ama biz sadece gün doğumunu görebildik. Bizim amacımız orada konser vermekti. Bu bizim için çok önemli bir misyondu, değişik yerlerde böyle konserler yaptık, mesela Ayder Yaylasında da konser verdik ve oraya çok fazla izleyici getirebildik. Orada festival zamanı bulunduk, bir gün önce popüler bir türkücünün de konseri vardı, biz ondan çok daha fazla seyirci topladık. O konsere de bilinen yabancı parçaların yanında yerli parçalar ve Karadeniz ezgileri de çaldık. Biz her yere gidiyoruz, her yerde çalıyoruz, halkımızın istediğini çalıyoruz inanılmaz geri dönüşler oluyor. Bütün illerimizin operalara eserleri, bulundukları illerin halkının isteklerine göre seçiliyor. Bun genel müdürümüz Rengin Gökmen hazırlıyor, kendisi bu işin duayenidir. Biz de Ankara Opera ve Balesi olarak sorumluluğumuzun farkındayız ve büyük çabalar içindeyiz.

BA Bir sanatçıyı yaşatan nedir?

ED Bir sanatçıyı yaşatan sahnede bulunmak ve alkıştır. Bizler insanları mutlu etmeyi biliyoruz başka bir şey bilmiyoruz.

BA Devletin sanat politikalarından memnun musunuz?

ED İyi olan ve iyiye doğru giden çok şey var. Mesela Türk eserleri daha çok oynanmaya başladı, daha çok turne yapılıyor, Anadolujet'in sponsorluğu bunların hepsi iyi ve güzel şeyler. Ufak tefek sıkıntılar her zaman var, olacaktır da. Devletler halkı için vardır ve halkının refahına çalışır.

BA Peki çok teşekkür ederim, bize uzun zaman ayırdınız.

ED Rica ederim ben teşekkür ederim.

DEVLET OPERA VE BALESİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

DOB

ANKARA DEVLET OPERA VE BALESİ

M. Erdoğan DAVRAN
Müdür ve Sanat Yönetmeni

Atatürk Bulvarı No:20 Ulus (06050) ANKARA - TÜRKİYE
Tel: (312) 311 61 53 - 311 27 51 • Faks: (312) 324 45 29
Gsm: 0532 471 33 36 • e-posta: erdogan.davran@dobgm.gov.tr

© lezzetler.com tarif no:70641 • adı:Ankara Devlet Opera ve Balesi Müdürü Erdoğan Davran • gönderen:Banu Atabay • indirme tarihi:29.03.2024 - 02:52